

Michał Rydlewski

Scenariusze kultury upokarzania. Studium z antropologii mediów.

Praca doktorska pt. *Scenariusze kultury upokarzania. Studium z antropologii mediów* poddaje opisowi oraz krytyce szereg różnych programów telewizyjnych, w których pojawia się element upokorzenia, wstydu oraz pogardy wobec pokazywanych tam bohaterów i uczestników.

Punktem wyjścia oraz istotną inspiracją stał się artykuł Andrzeja Szahaja pt. *Kultura upokarzania*, w którym autor opisuje tę kulturę jako amalgamat złożony z kultury narcyzmu, kariery widzialności i społeczeństwa spektaklu oraz nierówności społecznych spowodowanych neoliberalizmem.

Programy telewizyjne o strukturze konkursowej, takie jak np. „Mam talent!” oraz wiele innych, by wymienić tylko „Chłopaków do wzięcia”, „Warsaw Shore”, „Perfekcyjną Panią Domu”, „Kuchenne rewolucje”, „Łabędziem być” są odbiciem stosunków społecznych we współczesnej polskiej kulturze, którą moc regulacyjną posiada neoliberalizm. Mamy w nich do czynienia z klasą dominującą (klasa szampańska) złożoną z celebrytów, aktorów, dziennikarzy, którzy, jako jury lub/i osoby posiadające władzę nad uczestnikiem, w sadystycznie szczerzy sposób oceniają uczestników. Osoby, takie jak Kuba Wojewódzki, publicznie upokarzają uczestników z klasy zdominowanej pokazując tym samym swoją nieograniczoną niczym władzę symboliczną.

Praca doktorska znacząco rozwija stawiane przez Szahaja tezy, które zostają rozpisane na poszczególne scenariusze kulturowe. Scenariusz kulturowy to pojęcie stworzone przez Aleksandra Woźnego, które ma na celu zaakcentowanie, iż każdy akt komunikowania „odciska” się w swoistej, nierzadko historycznie odległej, matrycy komunikacyjnej (nigdy nie odbywa się on w sposób dowolny). Mówiąc o kulturowym wymiarze komunikowania chodzi przede wszystkim o interpretację przekazów symbolicznych, czy ram symbolicznych jakie tworzą one dla komunikujących się.

Taka koncepcja pracy zostaje przedstawiona w kilku scenariuszach kulturowych: obrzędzie przejścia, gabinecie osobliwości, operze żebraczej oraz relacji pan-cham.

Michał Rydlewski

16.10.2017